

MEDIACLASSICA - UN PORTALE PER LE LINGUE CLASSICHE

Metacharacterismos (II) Trascrizioni

di Francesco Plebani

PROVA 1

Consigli per un giusto comportamento I

Ἡ μὲν ἀρετὴ εὐτυχίαν φέρει, ἡ δὲ κακία ἔχθρας καὶ ἀνίας πορίζει καὶ τὴν ψυχὴν διαφθείρει. Διόπερ φεύγομεν τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν βίαν, στέργομεν δὲ τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν σοφίαν. Ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀνδρεία τῆς μὲν τιμῆς αἰτίαι εἰσὶ, ἡ δὲ εὐσέβεια τὴν ψυχὴν καλλύνει καὶ ἐν ταῖς δυστυχίαις τὰς μερίμνας κουφίζει καὶ παρηγορίαν φέρει.

PROVA 1/bis

Consigli per un giusto comportamento II

Ὡς κόραι, ἀεὶ στέργετε τὴν παιδείαν καὶ τὴν σωφροσύνην· ἐν τῇ ἐπιστήμῃ γὰρ καὶ ἐν τῇ ἐμπειρίᾳ πηγὴ τῆς σοφίας ἐστίν. Φεύγετε τὴν ἀκολασίαν, συμφορῶν καὶ λυπῶν αἰτίαν· τὰς μὲν φιλίας φυλάττετε, τὰς δὲ ἔχθρας φεύγετε. Δίκην καὶ ἀλήθειαν ἀεὶ σέβετε, δόξα καὶ τύχη μὴ πιστεύετε.

PROVA 2

Ricchezze dell'Attica

Ἐν τοῖς τῆς Ἀττικῆς πεδίοις καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς πρόβατά εἰσι καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι καὶ βοτάναι παντοδαπαί· ἐν δὲ τοῖς λόφοις εἰσὶν ἐλαῖαι καὶ ἄμπελοι καὶ μηλέαι καὶ συκαῖ. Αἱ μὲν ἐλαῖαι δῶρα τῆς Ἀθηνᾶς, αἱ δὲ ἄμπελοι τοῦ Διονύσου εἰσὶν. Ἐν τοῖς τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τοῦ Πεντελικοῦ λόφοις ἄφθονά ἐστι τὰ τοῦ μαρμάρου μέταλλα. Ἐν δὲ τοῖς κήποις περιβλέπομεν μακράς κυπαρίττους καὶ δάφνας καὶ καλὰ ρόδα καὶ ἴα. Ὡσπερ ἡ γῆ, οὕτω καὶ ἡ περὶ τὴν χώραν θάλασσα εὐκαρπὸς ἐστίν.

PROVA 3

Le nozze del Sole

Γάμοι τοῦ Ἡλίου εἰσὶν καὶ τὰ ζῶα τῷ θεῷ δῶρα ἄγει. Τὰ ζῶα ἐν ταῖς ὕλαις χαίρει τῇ εὐδαιμονίᾳ· καὶ οἱ βάτραχοι ἐν ταῖς λίμναις χορεύουσιν εὐτυχῶς, καὶ ἄδουσιν ἀσμένως. Ὁ δὲ φρῦνος λέγει· “ὦ μάταιοι, οἱ τοῦ Ἡλίου γάμοι βατράχοις οὐ χαρὰν, ἀλλὰ μερίμνας καὶ λύπην φέρουσι. Ὁ γὰρ Ἥλιος νῦν μόνος ἐστί, καὶ ἀναξηραίνει τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμούς· εἰ δὲ καὶ παιδία φύει, οὐ μόνον τοῖς βατράχοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς δένδροις, διὰ τὴν ξηρασίαν, βίον ἄγει ἀδύνατόν ἐστι”.

PROVA 4

Efesto

Ἥφαιστος ἐστὶ χωλὸς καὶ ἄμορφος θεός. Ζεὺς, ὁ τοῦ Ὀλύμπου θεός, τὸν υἱὸν Ἥφαιστον οὐ στέργει καὶ βάλλει ποτὲ αὐτὸν κατὰ τοῦ Ὀλύμπου. Πίπτει δ’ ὁ Ἥφαιστος εἰς Λῆμνον νήσον, ἀλλ’ ὅμως διὰ τοῦ Διονύσου πάλιν ἀνέρχεται εἰς τὸν Ὀλυμπον. Ἐν δὲ τῷ Ὀλύμπῳ ἔντεχνος θεός ἐστιν ὁ Ἥφαιστος καὶ Διὶ παίζει τὸν σίδηρον καὶ τὸν χαλκὸν, καὶ ποιεῖ τὸν τοῦ οὐρανοῦ κεραυνόν.

PROVA 5

Dioniso

Διόνυσος εὐρετῆς ἀμπέλου ἐστί. Ἦρα μὲν ἐμβάλλει μανίαν τῷ Διονύσῳ. Διόπερ ὁ θεὸς περιπλανᾶται τὴν τ’ Αἴγυπτον τε καὶ Συρίαν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον Πρωτεὺς, ὁ τῆς Αἰγύπτου δεσπότης, τὸν θεὸν ὑποδέχεται· αὐθις δὲ εἰς τὴν Φρυγίαν ἀφικνέεται, κάκειθεν διὰ τῆς Θράκης ἐπὶ τοὺς Ἰνδοὺς ἔρχεται. Λυκοῦργος πρῶτος ὑβρίζει καὶ ἐκβάλλει Διόνυσον. Αἱ Βάκχαι καὶ οἱ Σάτυροι συλλαμβάνονται ὑπὸ Λυκοῦργου, ἀλλ’ ἐξαίφνης λύνονται ὑπὸ Διονύσου. Λυκοῦργω δὲ τὴν μανίαν ἐμβάλλει ὁ θεός. Λυκοῦργος γάρ, ἐπεὶ νομίζει κόπτειν τὴν ἄμπελον, τὸν υἱὸν ἀποκτείνει.

PROVA 6

Vita degli Arabi

Οἱ νομάδες τῶν Ἀράβων πατρίδα ὀνομάζουσι τὴν γῆν τὴν ἔρημον, καὶ βίον ὑπαίθριον ἄγουσι. Δι’ ἡμέρας οἱ ἄνδρες πλανῶνται διὰ τὴν γῆν τὴν ἔρημον, ἀλλὰ πρὸς ἑσπέραν συλλέγονται σὺν ταῖς γυναίξιν καὶ τοῖς παισίν. Τρέφουσι μὲν καμήλους καὶ αἴγας, ἐσθίουσι δὲ τοὺς τῶν φοινίκων καρπούς, καὶ μέλι ἄγριον καὶ τὴν τῶν προβάτων σάρκα· πίνουσι δὲ τὸ γάλα τῶν αἰγῶν, καὶ ἐκ τῶν τοῦ καμήλου τριχῶν ἐσθῆτας καὶ σκηναὺς παρασκευάζονται. Παρὰ δὲ τοῖς Ἄραβιν, καὶ μάλιστα τοῖς νομάσιν, οἱ ἵπποι πολῦτιμοὶ εἰσι.

PROVA 7

La fanteria greca

Κάδμος υἱὸς Ἀγήνορος, τοῦ τῶν Φοινίκων βασιλέως, ἦν. Ἀπόλλων ἐκέλευεν τὸν Κάδμον ἐν Βοιωτίᾳ πόλιν οἰκίζειν. Βαδίζει οὖν ὁ Κάδμος διὰ τῆς Φωκίδος καὶ ἐκεῖ λευκῇ βοῖ ἐντυγχάνει, καὶ κατὰ τὸ μαντεῖον τῷ ζώῳ ἔπεται. Οἰκίζει οὖν, ὅπου ἡ βοὺς κατακλίνεται, πόλιν ὄνομα Θήβας, καὶ ἔπειτα βουλόμενος τῇ Ἀθηνᾶ θύειν, κελεύει τοὺς ἐταίρους ὕδωρ ἐκ πηγῆς κομίζειν. Ἄλλ' ὁ δράκων, ὁ τῆς πηγῆς φύλαξ, τοὺς ἐταίρους ἐξελαύνει, Κάδμος δὲ τὸν δράκοντα φονεύει καὶ τὴν βοῦν Ἀθηνᾶ θύει.

PROVA 8

L'isola dei beati

Οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ λέγουσι τοὺς ἀνθρώπους τοὺς δικαίους καὶ εὐσεβεῖς μετὰ τὸν θάνατον οἰκεῖν ἐν μεγάλῃ καὶ τῷ κάλλει θαυμαστῇ νήσῳ. Πολὸν χρόνον διάγουσιν ἐν χαρίεσι εὐωχίαις, πολλὰ κρέατα ἐσθίοντες ὀρνίθων καὶ ἰχθύων καὶ ἄλλων ζώων. Πρὸς δὲ τούτοις ἡ νῆσος, τὸν ἀέρα εὐκρατον ἔχουσα, πολλοὺς καὶ ἡδεῖς καρποὺς φέρει. Ἡ χώρα πάντα τὰ ὠφέλιμα φέρει πρὸς εὐδαίμονα καὶ ἐλεύθερον βίον. Κατὰ τὸ θέρος πολλοὶ μὲν μακάριοι διαλέγονται ἐπὶ τῆς ἀπαλῆς πόας πλατέος λειμῶνος, ἄλλοι ἐφ' ὑψηλῆς πέτρας ἢ παρὰ βαθεῖαν λίμνην ἐν τῇ σκιᾷ δένδρων παντοδαπῶν. Πᾶν τὸ ὄρος ἡγεῖ χαρίεσι φωναῖς ἀνθρώπων ἢ ὀρνίθων. Ἡ δὲ νύξ, μετὰ πολλῆς σιωπῆς, ὕπνον γλυκὸν πᾶσιν φέρει.

PROVA 9

Fondazione di Tebe

Κάδμος υἱὸς Ἀγήνορος, τοῦ τῶν Φοινίκων βασιλέως, ἦν. Ἀπόλλων ἐκέλευεν τὸν Κάδμον ἐν Βοιωτίᾳ πόλιν οἰκίζειν. Βαδίζει οὖν ὁ Κάδμος διὰ τῆς Φωκίδος καὶ ἐκεῖ λευκῇ βοῖ ἐντυγχάνει, καὶ κατὰ τὸ μαντεῖον τῷ ζώῳ ἔπεται. Οἰκίζει οὖν, ὅπου ἡ βοὺς κατακλίνεται, πόλιν ὄνομα Θήβας, καὶ ἔπειτα, βουλόμενος τῇ Ἀθηνᾶ θύειν, κελεύει τοὺς ἐταίρους ὕδωρ ἐκ πηγῆς κομίζειν. Ἄλλ' ὁ δράκων, ὁ τῆς πηγῆς φύλαξ, τοὺς ἐταίρους ἐξελαύνει, Κάδμος δὲ τὸν δράκοντα φονεύει καὶ τὴν βοῦν Ἀθηνᾶ θύει.

PROVA 10

L'orso

Ἡ ἄρκτος παμφάγον ζῷόν ἐστι· καὶ γὰρ καρποὺς ἐσθίει, καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τὰ δένδρα διὰ τὴν ὑγρότητα τοῦ σώματος, καὶ τὰ χεδροπὰ ἐσθίει, καὶ μέλι, καὶ καρκίνους, καὶ μύρμηκας καὶ τὴν σάρκα. Τῇ δὲ ἄρκτῳ πολλὴ ἰσχὺς ἐστι· διὰ τὴν ἰσχὺν ἐπιβουλεύει οὐ μόνον τοῖς ἐλάφοις καὶ τοῖς

ἀγρίοις ὑσίν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ταύροις· τοῖς μὲν βραχίοσι τὰ κέρατα περιλαμβάνει, τῷ δὲ στόματι τὴν ἀκρωμίαν δάκνει καὶ οὕτω καταβάλλει τὸν ταῦρον.

PROVA 11

I Pigmei

Οἱ Πυγμαῖοι λέγονται εἶναι ἔθνος γεωργικὸν ἀνθρώπων μικρῶν, τὸν βίον διαγόντων ἐν τοῖς ἄνω μέρεσι τῆς Αἰγύπτου, πλησίον τοῦ Ὠκεανοῦ. Λέγουσι καὶ τοὺς Πυγμαίους μάχεσθαι τοῖς γεράνοις βλαπτούσαις ἐν τοῖς ἀγροῖς τοὺς καρποὺς καὶ λιμὸν τῇ χώρᾳ παρεχούσαις. Λέγεται δὲ καὶ ὅτι κέρατα προσάπτουσι τῇ κεφαλῇ καὶ ἐν σχήματι κριῶν κρόταλα σείουσι καὶ οὕτω τὰς γεράνους ἀμύνονται. Ἄλλως γὰρ αἱ γέρανοι τοὺς Πυγμαίους οὐ δείδουσι, διὰ τὸ τῶν Πυγμαίων βραχὺ μῆκος. Οἱ τῶν Πυγμαίων οἴκοι ἐν τῇ γῆ εἰσιν, ὥσπερ οἱ τῶν μυρμηκῶν· καὶ τὰπιτήδεια εἰσφέρουσι καὶ φυλάττουσι· καὶ τρέφονται οὐκ ἀλλοτριόις, ἀλλ' οἰκείοις καὶ αὐτουργοῖς καρποῖς· καὶ γὰρ σπεύρουσι καὶ θερίζουσι, καὶ ὀπωροφόρα δένδρα φυτεύουσι. Λέγονται δὲ ταῖς πελέκεσι τέμνειν τοὺς στάχνας, νομίζοντες δένδρα εἶναι.

PROVA 12

Semiramide decide di intraprendere una spedizione militare contro la ricca India

Ἡ δὲ Σεμίραμις ἔχουσα δὲ δυνάμεις μεγάλας καὶ πολυχρόνιον εἰρήνην ἄγουσα φιλοτίμως εἶχε πράττειν τι λαμπρὸν κατὰ πόλεμον. Πυνθανομένη δὲ τὸ τῶν Ἰνδῶν ἔθνος μέγιστον εἶναι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην καὶ πολλὴν καὶ καλὴν χώραν νέμεσθαι, διενοεῖτο στρατεύειν εἰς τὴν Ἰνδικήν, ὅπου ἐβασίλευε μὲν Σταβροβάτης κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, στρατιωτῶν δ' εἶχεν ἀναρίθμητον πλῆθος· ἦσαν δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ ἐλέφαντες πολλοί. Ἡ γὰρ Ἰνδικὴ χώρα διάφορος οὕσα τῷ κάλλει καὶ πολλοῖς ποταμοῖς ἀρδεύεται τε πολλαχοῦ καὶ διττοὺς τὸν ἐνιαυτὸν ἐκφέρει καρπούς· διὸ καὶ τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτηδείων τοσοῦτον ἔχει πλῆθος ὥστε διὰ παντὸς ἄφθονον ἀπόλαυσιν τοῖς ἐγγωρίοις παρέχεσθαι. Λέγεται δὲ μηδέποτε κατὰ τὴν χώραν γίνεσθαι σιτοδείαν ἢ φθορὰν καρπῶν διὰ τὴν εὐκρασίαν τῶν τόπων. Ἔχει δὲ καὶ τῶν ἐλεφάντων ἄπιστον πλῆθος, οἱ ταῖς τε ἀλκαῖς καὶ ταῖς τοῦ σώματος ῥώμαις πολὺ προέχουσι τῶν ἐν τῇ Λιβύῃ γιγνομένων, ὁμοίως δὲ χρυσόν, ἄργυρον, σίδηρον, χάλκον· καὶ λίθων παντοίων καὶ πολυτελῶν ἔστι πλῆθος, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων ἀπάντων σχεδὸν τῶν πρὸς τρυφὴν καὶ πλοῦτον διατεινόντων.

PROVA 13

Gli uomini primitivi

Αὐτίκα πρῶτοί τινες ἄνθρωποι γιγνόμενοι τοῦ καθ' ἡμέραν λιμοῦ φάρμακον ἐζήτουν, εἶθ' ἀλισκόμενοι τῇ πρὸς τὸ παρὸν ἐνδείᾳ, τῆς ἀπορίας οὐκ ἐώσης αἰρεῖσθαι τὸ βέλτιον, τὴν εἰκαίαν πόαν ἐσιτοῦντο καὶ μαλθακὰς ρίζας ὀρύττοντες καὶ δρυὸς καρπὸν ἐσθίοντες. Ἀλλ' ὁ μὲν δρυὸς

καρπὸς ἀλόγοις ζώοις μετὰ χρόνον ἐρρίπτετο, σπόρον δὲ ποροῦ καὶ κριθῆς ἐώρων αἱ γεωργῶν ἐπιμέλεια. Ἐν ἀρχῇ μὲν εὐθὺ τοῦ βίου σκέπης δεόμενοι ἄνθρωποι νάκη, θηρία δέροντες, ἠμφιέννυντο· καὶ σπήλυγγας ὀρῶν κρύους καταδύσεις ἐπενόουν ἢ παλαιῶν ρίζῶν ἢ φυτῶν αὔα κοιλώματα. Τὴν δὲ ἀπὸ τούτων μίμησιν ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἀεὶ μετάγοντες ὕφαινον μὲν χλανίδας, οἴκους δὲ ᾠκίζοντο.

PROVA 14

La toilette femminile

Αἱ γυναῖκες πολὺν χρόνον ἀναλίσκουσι τῇ πλοκῇ τῶν τριχῶν· αἱ μὲν γὰρ μεταβάπτουσι ξανθῷ ἄνθει τοὺς πλοκάμους φαρμάκοις ἐρυθαίνειν δυναμένοις, τὴν ἰδίαν κατακρίνουσαι φύσιν· αἱ δὲ νομίζουσαι ἀρκεῖν τὴν μελαίναν χαιτήν, τὸν τῶν ἀνδρῶν πλοῦτον εἰς ταύτην ἀναλίσκουσι ὅλην Ἀραβίαν σχεδὸν ἐκ τῶν τριχῶν ἀποπνέουσαι. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐνδύουσι ἀνθοβαφῇ πέδιλα, τοὺς πόδας ἐπισφίγγοντα, καὶ λεπτοῦφην ἐσθῆτα, λίθους δ' Ἐρυθραίας ἢ τοὺς περὶ καρποῖς καὶ βραχίονι δράκοντας· καὶ στεφάνη μὲν ἐν κύκλῳ τὴν κεφαλὴν περιθεῖ λίθοις Ἰνδικαῖς διάστερος, πολυτελεῖς δὲ τῶν αὐχένων ὄρμοι καθεῖνται. Τέλος ἐρυθαίνουσι ἐπιχρίστοις φύκεσιν τὰς ἀναισχύντους παρεΐας, ἵνα τὴν ὑπέρλευκον χροιάν τὸ πορφυροῦν ἄνθος ἐπιφοινίσῃ.

PROVA 15

Il legislatore ateniese ha tenuto presenti le preoccupazioni dei genitori che mandano i loro figli a scuola

Ὁ γὰρ νομοθέτης πρῶτον μὲν τοῖς διδασκάλοις διαρρήδη ἀποδείκνυσι ἦν ὥραν προσήκει ἔρχεσθαι τὸν παῖδα τὸν ἐλεύθερον εἰς τὸ διδασκαλεῖον. Καὶ τοὺς διδασκάλους τὰ διδασκαλεῖα καὶ τοὺς παιδοτρίβας τὰς παλαίστρας ἀνοίγειν μὲν ἀπαγορεύει μὴ πρότερον τοῦ ἡλίου ἀνίσχοντος, κλήειν δὲ προστάττει πρὸ ἡλίου δύνοντος, τὰς ἐρημίας καὶ τὸ σκότος ἐν πλείστη ὑποψία ποιούμενος· καὶ ὀρίζει τοὺς νεανίσκους τοὺς εἰσφοιτῶντας καὶ ἡλικίας, καὶ ἀρχὴν τὴν τούτων ἐπιμελουμένην, καὶ περὶ παιδαγωγῶν ἐπιμελείας καὶ περὶ Μουσειῶν ἐν τοῖς διδασκαλείοις καὶ περὶ Ἑρμαίων ἐν ταῖς παλαίστραις, καὶ τὸ τελευταῖον περὶ τῆς συμφοιτήσεως τῶν παῖδων καὶ τῶν χορῶν τῶν κυκλίων.

PROVA 16

Modo di vivere dei discepoli di Pitagora I

Τοὺς μὲν ἐωθινοὺς περιπάτους ἐποιοῦντο οἱ Πυθαγόρειοι κατὰ μόνας τε καὶ εἰς τόπους, ὅπου συνέβαιναν ἡρεμίαν τε καὶ ἡσυχίαν εἶναι σύμμετρον, ὅπου τε ἱερὰ καὶ ἄλση καὶ ἄλλη τις θυμηδία. Μετὰ δὲ τὸν ἐωθινὸν περίπατον τότε πρὸς ἀλλήλους ἐνετύγγανον, μάλιστα μὲν ἐν ἱεροῖς ἢ ἐν ὁμοίοις τόποις. Ἐχρῶντο δὲ τῷ καιρῷ πρὸς τε διδασκαλίας καὶ μαθήσεις καὶ πρὸς τὴν τῶν ἡθῶν ἐπανόρθωσιν. Μετὰ δὲ τὴν διατριβὴν ἐπὶ τὴν τῶν σωμάτων ἐτρέποντο θεραπείαν. Οἱ μὲν ἐχρῶντο

δὲ ἀλείμμασί τε καὶ δρόμοις, οἱ δὲ καὶ πάλαις ἐν τε κήποις καὶ ἐν ἄλσεσιν, οἱ δὲ καὶ ἀλτηροβολία ἢ χειρονομία, πρὸς τὰς τῶν σωμάτων ἰσχυρὰ τὰ εὐθετα ἐπιτηδεύοντες ἐκλέγεσθαι γυμνάσια. Ἄριστῳ δὲ ἐχρῶντο ἄρτω καὶ μέλιτι ἢ κηρίῳ, οἴνου δὲ μεθ' ἡμέραν οὐ μετεῖχον. Τὸν δὲ μετὰ τὸ ἄριστον χρόνον περὶ τὰς πολιτικὰς οἰκονομίας κατεγίνοντο, περὶ τε τὰς ἐξωτικὰς καὶ τὰς ξενικὰς, διὰ τὴν τῶν νόμων πρόσταξιν· πάντα γὰρ ἐν ταῖς μετ' ἄριστον ὥραις ἐβούλοντο διοικεῖν. Δεῖλη προῖα εἰς τοὺς περιπάτους πάλιν ὥρμων, οὐχ ὁμοίως κατ' ἰδίαν, ὥσπερ ἐν τῷ ἐωθινῷ περιπάτῳ, ἀλλὰ σύνδυο καὶ σύντρεις ἐποιοῦντο τὸν περίπατον, ἀναμνησκομένους τὰ μαθήματα καὶ ἐγγυμναζομένους τοῖς καλοῖς ἐπιτηδεύμασι.

PROVA 16/bis

Modo di vivere dei discepoli di Pitagora II

Λέγουσι δὲ τοὺς Πυθαγορείους μετὰ δὲ τὸν περίπατον λουτρῷ χρῆσθαι, μετὰ λυτρόν τε ἐπὶ τὰ συσσίτια ἀπαντᾶν· γίνεσθαι δὲ τῶν συσσιτούντων σπονδὰς τε καὶ θυσίας θυημάτων τε καὶ λιβανωτοῦ. Ἔπειτα δεῖ ἐπὶ τὸ δεῖπνον χωρεῖν καὶ πρὸ ἡλίου δύσεως ἀποδειπνεῖν. Χρῶνται δὲ καὶ οἴνῳ καὶ μάζῃ καὶ ἄρτω καὶ ὄψῳ καὶ λαχάνοις ἐφθοῖς τε καὶ ὠμοῖς. Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἐγίνοντο σπονδαί, ἔπειτα ἀνάγνωσις ἐγένετο. Ἔθος δ' ἦν τὸν μὲν νεώτατον ἀναγινώσκειν, τὸν δὲ πρεσβύτατον ἐπιστατεῖν ὃ δεῖ ἀναγινώσκειν καὶ ὡς δεῖ. Ἔτι περὶ τε τοῦ θεοῦ καὶ περὶ τοῦ δαιμονίου καὶ περὶ τοῦ ἡρωικοῦ γένους εὐφημόν τε καὶ ἀγαθὴν ἔχουσι διάνοιαν, ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ γονέων τε καὶ εὐεργετῶν διανοοῦνται, νόμῳ τε βοηθοῦσι καὶ ἀνομία πολемоῦσι. Ἐσθῆτι δὲ χρῶνται λευκῇ καὶ καθαρῇ, ὡσαύτως δὲ καὶ στρώμασι λευκοῖς τε καὶ καθαροῖς. Λέγεται εἶναι δὲ τὰ στρώματα ἱμάτια λινᾶ· κωδίοις γὰρ οὐ χρῶνται. Περὶ δὲ θήραν οὐ δοκιμάζουσι καταγίνεσθαι, οὐδὲ χρῆσθαι τούτῳ γυμνασίῳ.

PROVA 17

A una capra si deve l'origine dell'Oracolo di Delfi I

Λέγεται γὰρ τὸ παλαιὸν αἶγας εὐρίσκειν τὸ μαντεῖον· διὸ αἰξὶ μάλιστα χρηστηριάζονται μεχρὶ τοῦ νῦν οἱ Δελφοί. Τὸν δὲ τρόπον τῆς εὐρέσεως γίνεσθαι ἔλεγον τόδε· ὄντος χάσματος ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐστὶ νῦν τοῦ ἱεροῦ τὸ καλούμενον ἄδυτον, καὶ περὶ τὸν τόπον νεμομένων αἰγῶν, διὰ τὸ μήπω κατοικεῖσθαι τοὺς Δελφοὺς αἰεὶ ἢ πλησιάζουσα τῷ χάσματι αἶξ καὶ προσβλέπουσα αὐτῷ ἐσκίρτα θαυμαστῶς καὶ ἐφθέγγετο φωνὴν διάφορον ἢ πρότερον εἰώθει. Ὁ δ' ἐπιστατῶν ταῖς αἰξὶ ἐυθαύμαζε τὸ παράδοξον καὶ προσέρχεται τῷ χάσματι καὶ ἔπασχε ταῦτόν ταῖς αἰξίν· ἐκεῖναι τε γὰρ ὅμοια ἐποιοῦν τοῖς ἐνθουσιάζουσι καὶ ὁ νομεὺς προύλεγε τὰ μέλλοντα. Ὑστερον δὲ τῆς φήμης παρὰ τοῖς ἐγγωρίοις διαδοθείσης περὶ τοῦ πάθους τῶν πλησιαζόντων τῷ χάσματι πολλοὶ ἀπήντων ἐπὶ τὸν τόπον· διὰ δὲ τὸ παράδοξον πάντων ἀποπειρωμένων οἱ αἰεὶ πλησιάζοντες ἐνεθουσίαζον.

PROVA 17/bis

A una capra si deve l'origine dell'Oracolo di Delfi II

Διὸ πάντες ἐθαύμαζόν τε τὸ μαντεῖον καὶ ἐνόμιζον τῆς Γῆς εἶναι τὸ χρηστήριον. Καὶ λέγεται χρόνον μὲν τινα τοὺς βουλομένους μαντεύεσθαι πλησιάζοντας τῷ χάσματι ποιεῖσθαι τὰς μαντείας ἀλλήλοις· μετὰ δ' οὐ πολὺν χρόνον πολλῶν καθαλλομένων εἰς τὸ χάσμα διὰ τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ πάντων ἀφανιζομένων ἐδόκει τοῖς κατοικοῦσι περὶ τὸν τόπον, ἵνα μηδεὶς κινδυνεύῃ, προφητὴν τε μίαν πᾶσι καταστήσαι γυναῖκα καὶ διὰ τῆς γυναικὸς γίνεσθαι τὴν χρησμολογίαν. Κατεσκευάζετο δὲ μηχανή, ἐφ' ἣν ἡ προφητὴς ἀναβαίνουσα ἀσφαλῶς ἐνεθουσίαζε καὶ ἐμαντεύετο τοῖς βουλομένοις. Ἡ δὲ μηχανὴ τρεῖς ἔχει βάσεις, διὸ καὶ τρίπους καλεῖται.

PROVA 18

Isocrate, Panegirico 1-2

Πολλάκις ἐθαύμασα τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων καὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας καταστησάντων, ὅτι τὰς μὲν τῶν σωμάτων εὐτυχίας οὕτω μεγάλων δωρεῶν ἠξίωσαν, τοῖς δ' ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἰδίᾳ πονήσασι καὶ τὰς αὐτῶν ψυχὰς οὕτω παρασκευάσασιν ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους ὠφελεῖν δύνασθαι, τούτοις δ' οὐδεμίαν τιμὴν ἀπένειμαν, ὧν εἰκὸς ἦν αὐτοὺς μᾶλλον ποιήσασθαι πρόνοιαν· τῶν μὲν γὰρ ἀθλητῶν δις τοσαύτην ῥώμην λαβόντων οὐδὲν ἂν πλέον γένοιτο τοῖς ἄλλοις, ἐνὸς δ' ἀνδρὸς εὖ φρονήσαντος ἅπαντες ἂν ἀπολαύσειαν οἱ βουλόμενοι κοινωνεῖν τῆς ἐκείνου διανοίας.

PROVA 19

Pseudo-Apollodoro I, 1-2

Οὐρανὸς πρῶτος τοῦ παντὸς ἐδυνάστευσε κόσμου. Γῆμας δὲ Γῆν ἐτέκνωσε πρῶτους τοὺς ἑκατόγχειρας προσαγορευθέντας, Βριάρεων Γύην Κόττον, οἱ μεγέθει τε ἀνυπέβλητοι καὶ δυνάμει καθειστήκεσαν, χεῖρας μὲν ἀνὰ ἑκατὸν κεφαλὰς δὲ ἀνὰ πενήκοντα ἔχοντες. μετὰ τούτους δὲ [αὐτῶν τεκνοῖ Γῆ] Κύκλωπας, Ἄργην Στερόπην Βρόντην, ὧν ἕκαστος εἶχεν ἓνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου. ἀλλὰ τούτους μὲν Οὐρανὸς δῆσας εἰς Τάρταρον ἔρριψε (τόπος δὲ οὗτος ἐρεβώδης ἐστὶν ἐν Ἄϊδου, τοσοῦτον ἀπὸ γῆς ἔχων διάστημα ὅσον ἀπ' οὐρανοῦ γῆ), τεκνοῖ δὲ αὖθις ἐκ Γῆς παῖδας μὲν τοὺς Τιτᾶνας προσαγορευθέντας, Ὠκεανὸν Κοῖον Ὑπερίονα Κρεῖιον Ἰαπετὸν καὶ νεώτατον ἀπάντων Κρόνον, θυγατέρας δὲ τὰς κληθείσας Τιτανίδας, Τηθὺν Ῥεάν Θέμιν Μνημοσύνην Φοίβην Διώνην Θεῖαν.

Pseudo-Apollodoro I 14, 1

Καλλιόπης μὲν οὖν καὶ Οἰάγρου, κατ' ἐπίκλησιν δὲ Ἀπόλλωνος, Λίνος, ὃν Ἡρακλῆς ἀπέκτεινε, καὶ Ὀρφεὺς ὁ ἀσκήσας κιθαρωδίαν, ὃς ἄδων ἐκίνει λίθους τε καὶ δένδρα. ἀποθανούσης δὲ Εὐρυδίκης

τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, δηχθείσης ὑπὸ ὄφρα, κατῆλθεν εἰς Ἄιδου θέλων ἀνάγειν αὐτήν, καὶ Πλούτωνα ἔπεισεν ἀναπέμψαι. ὁ δὲ ὑπέσχετο τοῦτο ποιήσειν, ἂν μὴ πορευόμενος Ὀρφεὺς ἐπιστραφῆ πρὶν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ παραγενέσθαι· ὁ δὲ ἀπιστῶν ἐπιστραφεὶς ἐθεάσατο τὴν γυναικα, ἣ δὲ πάλιν ὑπέστρεψεν. εὔρε δὲ Ὀρφεὺς καὶ τὰ Διονύσου μυστήρια, καὶ τέθραται περὶ τὴν Πιερίαν διασπασθεὶς ὑπὸ τῶν μαινάδων.

PROVA 20

Iliade A, 1-7

ΙΛΙΑΔΟΣ ῥαψωδία Α

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρὶ Ἄχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
ἠρώων, αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν
οἰωνοῖσί τε πᾶσι, Διὸς δ' ἔτελείετο βουλή,
ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἀτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

PROVA 21

Plutarco, *Alessandro* 9, 1-2

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Φιλίππου δὲ στρατεύοντος ἐπὶ Βυζαντίους, ἦν μὲν ἑκκαίδεκέτης ὁ Ἀλέξανδρος, ἀπολειφθεὶς δὲ κύριος ἐν Μακεδονίᾳ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς σφραγίδος, Μαίδων τε τοὺς ἀφροσύνας κατεστρέψατο, καὶ πόλιν ἐλὼν αὐτῶν, τοὺς μὲν βαρβάρους ἐξήλασε, συμμείκτους δὲ κατοικήσας, Ἀλεξανδρόπολιν προσηγόρευσε. Ἐν δὲ Χαιρωνείᾳ τῆς πρὸς τοὺς Ἕλληνας μάχης παρῶν μετέσχε, καὶ λέγεται πρῶτος ἐνσεῖσαι τῷ ἱερῷ λόγῳ τῶν Θηβαίων. ἔτι δὲ καὶ καθ' ἡμᾶς ἐδείκνυτο παλαιὰ παρὰ τὸν Κηφισὸν Ἀλεξάνδρου καλουμένη δρυς, πρὸς ἣν τότε κατεσκηνώσε, καὶ τὸ πολυάνδριον οὐ πόρρω τῶν Μακεδόνων ἐστίν.

PROVA 22

Strabone 5, 1, 1

ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

Μετὰ δὲ τὴν ὑπώρειαν τῶν Ἄλπεων ἀρχὴ τῆς νῦν Ἰταλίας. οἱ γὰρ παλαιοὶ τὴν Οἰνωτρίαν ἐκάλουν Ἰταλίαν ἀπὸ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ μέχρι τοῦ Ταραντίνου κόλπου καὶ τοῦ Ποσειδωνιάτου διήκουσαν, ἐπικρατήσαν δὲ τοῦνομα καὶ μέχρι τῆς ὑπωρείας τῶν Ἄλπεων προὔβη. προσέλαβε δὲ καὶ τῆς Λιγυστικῆς τὰ μέχρι Ὀυάρου ποταμοῦ καὶ τῆς ταύτης θαλάττης ἀπὸ τῶν ὀρίων τῶν

Τυρρηνικῶν καὶ τῆς Ἰστρίας μέχρι Πόλας. εἰκάσαι δ' ἂν τις εὐτυχήσαντας τοὺς πρώτους ὀνομασθέντας Ἰταλοὺς μεταδοῦναι καὶ τοῖς πλησιοχώροις, εἴθ' οὕτως ἐπίδοσιν λαβεῖν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. ὁπρὲ δέ ποτε, ἀφ' οὗ μετέδοσαν Ῥωμαῖοι τοῖς Ἰταλιώταις τὴν ἰσοπολιτείαν, ἔδοξε καὶ τοῖς ἐντὸς Ἄλπεων Γαλάταις καὶ Ἐνετοῖς τὴν αὐτὴν ἀπονεῖμαι τι-μὴν, προσαγορευσαί τε καὶ Ἰταλιώτας πάντας καὶ Ῥωμαίους, ἀποικίας τε πολλὰς στείλαι, τὰς μὲν πρότερον τὰς δ' ὕστερον, ὧν οὐ ράδιον εἰπεῖν ἀμείνους ἐτέρας.

PROVA 23

Andocide, *Sulla pace* 1

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΥΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Ὅτι μὲν εἰρήνην ποιεῖσθαι δικαίαν ἄμεινόν ἐστιν ἢ πολεμεῖν, δοκεῖτέ μοι, ὧ Ἀθηναῖοι, πάντες γινώσκειν. ὅτι δὲ οἱ ῥήτορες τῷ μὲν ὀνόματι τῆς εἰρήνης συγχωροῦσι, τοῖς δ' ἔργοις ἀφ' ὧν ἂν ἡ εἰρήνη γένοιτο ἐναντιοῦνται, τοῦτο δὲ οὐ πάντες αἰσθάνεσθε. Λέγουσι γὰρ ὡς ἔστι δεινότατον τῷ δήμῳ, γενομένης εἰρήνης, ἢ νῦν οὔσα πολιτεία μὴ καταλυθῆ.

PROVA 24

Tucidide I, 1

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Α

Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος εὐθύς καθισταμένου καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων, τεκμαιρόμενος ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν ἐς αὐτὸν ἀμφοτέρω παρασκευῇ τῇ πάσῃ καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὄρων ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους, τὸ μὲν εὐθύς, τὸ δὲ καὶ διανοούμενον. κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς δὲ εἰπεῖν καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων. τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα σαφῶς μὲν εὐρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος ἀδύνατα ἦν, ἐκ δὲ τεκμηρίων ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους οὔτε ἐς τὰ ἄλλα.